

PAT'S
BOEM!

1914-1918

TOEN HET OORLOG WAS

LESMATERIAAL

Lesbrief: **Beelden uit de Eerste Wereldoorlog**
Tijd: **1 lesuur**
Doelgroep: **NL: groep 7/8, onderbouw vmbo-havo-vwo**
BE: lagere school leerjaar 5 en 6, onderbouw BSO, KSO, TSO, ASO

BENODIGDHEDEN:

- Bijlage 1: Beelden om te onthouden
- A3-papier
- Potlood en/of pen
- Werkbladen geprint op A3-papier, per tweetal
- Het boek *Toen het oorlog was 1914-1918*

In deze les gaan de leerlingen aan de slag met het nauwkeurig bekijken van beelden. Ze proberen in groepjes een afbeelding te reconstrueren en passen de Visible Thinking-methode toe.

BEELDEN OM TE ONTHOUDEN

Leg de foto (bijlage 1) afgedekt op je bureau. Verdeel de klas in groepjes van vier leerlingen. De leerlingen worden genummerd van 1 tot 4. Ieder groepje krijgt een A3-papier. De leerlingen proberen de tekening die jij hen om beurten laat zien zo nauwkeurig mogelijk na te tekenen. Vraag de nummers 1 naar voren. Zij mogen twintig seconden naar de foto kijken, lopen terug naar het blad en tekenen wat ze gezien hebben, zonder tegen hun groepje te praten. Na één à twee minuten vraag je de nummers 2 naar voren te komen. Zij krijgen ook twintig seconden de tijd om de foto te bekijken en tekenen in stilte verder. Als alle vier de leerlingen geweest zijn, mag nog één iemand uit het groepje twintig seconden naar de tekening kijken. Alvorens de leerling gaat kijken, mag het groepje overleggen waar deze leerling op moet letten. De leerling brengt de laatste wijzigingen in de tekening aan. De groepjes presenteren hun tekening aan de klas: hebben de groepjes hetzelfde getekend? Wat komt op elke tekening terug? Welke details zijn er getekend? Vergelijk de tekeningen met het origineel.

OEFENEN MET VISIBLE THINKING

Pas de Visible Thinking-methode toe: kijk samen nog een keer naar de foto van de vorige opdracht. Hier stel je drie vragen bij:

- Wat zie je?
- Wat denk je dat je ziet?
- Wat vraag je je af over wat je ziet?

Stap 1: Wat zie je?

De leerlingen beschrijven wat ze zien, zonder er een waardeoordeel aan te koppelen. Ze zeggen bijvoorbeeld: 'Ik zie een aantal mensen. Ze dragen een tulband. Sommige staan op het land, andere zitten in een kuil (benoem nog niet dat dit een loopgraaf is, dat komt pas bij stap 2). Een aantal mensen hebben een rol prikkeldraad vast. Ik zie geweren, een schep, zandzakken en een pikhouweel.'

Stap 2: Wat denk je dat je ziet?

Ik denk dat ik een loopgraaf zie. De mensen zijn waarschijnlijk allemaal mannen. Ik denk dat ze niet uit Europa komen, want ze dragen een tulband. Ik denk dat ze bezig zijn om iets te maken om zichzelf te verdedigen of ze ruimen de boel weer op.

Stap 3: Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld:

- Waar is deze foto gemaakt?
- Wat zijn de mannen in de loopgraaf aan het doen?
- Wordt er nog gevochten op deze locatie of is het gevecht klaar?
- Waar komen de soldaten vandaan?
- Vechten ze vrijwillig mee in de oorlog?

EXTRA!

Geef de leerlingen eventueel de tijd om antwoord op de vragen te zoeken. Hiervoor kunnen ze het boek gebruiken of zoeken op het internet.

BEELDEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG

Maak tweetallen en verdeel de werkbladen over de duo's. De leerlingen bekijken de foto en passen de Visible Thinking-methode toe.

Geef elk groepje hiervoor een kwartier de tijd. Hieronder zijn voorbeeldantwoorden op de drie vragen per werkblad uitgewerkt.

Bespreek klassikaal na wat de leerlingen bij elke foto gezien en geleerd hebben, of laat elk groepje een korte presentatie over hun beeld geven.

Werkblad 1

Stap 1: Ik zie een kale vlakte. Ik zie vijf soldaten over een soort brug lopen. Er is veel modder te zien en de bomen zijn dood.

Stap 2: Ik denk dat er in dit gebied gevochten is en dat er maar een paar soldaten over zijn. Ik denk dat de soldaten verdrietig zijn en het koud hebben. Ik denk dat de strijd over is.

Stap 3: Uit welk land komen de soldaten? Waar is deze foto gemaakt? Wat is er gebeurd voordat deze foto genomen is? Waar gaan deze soldaten naartoe? Waar slapen ze? Zijn er veel doden en gewonden gevallen?

Werkblad 2

Stap 1: Ik zie soldaten. Ze staan in een rij. Ze houden elkaars schouders vast. Sommige

soldaten hebben een lap voor hun ogen. Ze kijken naar beneden. Ze dragen dezelfde kleren. Allemaal hebben ze een tas om hun schouder.

Stap 2: Ik denk dat de soldaten niks meer kunnen zien. Ik denk dat ze elkaar vasthouden om de juiste richting in te lopen. Ik denk dat ze gewond zijn geraakt in de oorlog. Misschien is er een explosie geweest en hebben ze zand in hun ogen gekregen. Misschien was er wel een gasaanval of zat er een prikkelende stof in de lucht.

Stap 3: Hoe zijn de soldaten gewond geraakt? Hoe kan het dat alleen hun ogen pijn doen? Of hebben ze nog meer verwondingen? Moeten de soldaten verder vechten of mogen ze naar huis? Wat is het laatste dat de soldaten gezien hebben? Uit welk land komen de soldaten?

Werkblad 3

Stap 1: Ik zie heel veel capsules. Ze staan netjes in rijen. Er hangen ook capsules aan het plafond. Ik zie drie vrouwen op de voorgrond. Ik zie een paar mensen op de achtergrond.

Stap 2: Ik denk dat het bommen zijn. Waarschijnlijk is het een fabriek waar bommen gemaakt worden. Ik denk dat er vrouwen werken, omdat de mannen aan het vechten zijn.

Stap 3: Waarom hangen er bommen aan het dak? Is het gevaarlijk om daar te werken?

Werken er ook mannen? Vinden ze het werk leuk om te doen? Is het verplicht of vrijwillig?

Werkblad 4

Stap 1: Ik zie ratten aan een touwtje hangen. Ik zie verschillende mannen. Een man heeft een hond vast. Sommige mannen dragen een helm, andere een muts.

Stap 2: Ik denk dat het soldaten zijn. Ik denk dat ze veel last hebben gehad van ratten. Ik verwacht dat de hond de ratten gevangen heeft.

Stap 3: Hoe komt het dat er zo veel ratten gevangen zijn? Waar zijn de ratten gevangen? Zitten de ratten ook binnen of alleen buiten? Is het gevaarlijk om met ratten te leven? Werden de ratten alleen met behulp van honden weggejaagd of was er ook een andere manier? Wat doen ze met de dode ratten, eten ze die op?

patsboemeducatief.nl

GOTTMER

BEELDEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG

HOOFDSTUK 'VECHTEN'

BENODIGDHEDEN:

- Potlood en/of pen
- Het boek *Toen het oorlog was 1914-1918*, blz. 52-71

Werk samen in een tweetal. Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde antwoorden of vragen.

Werkblad 1

STAP 1: KIJK

Wat zie je op de foto? Schrijf alles op wat je ziet, niet wat je denkt dat het is. Kijk ook naar de kleinste dingen. Benoem alles. Gebruik steekwoorden.

STAP 2: BEDENK

A. Wat denk je dat je ziet op de foto?

B. Zoek in het hoofdstuk 'Vechten' en op andere plekken in het boek naar gebeurtenissen of woorden die bij deze foto passen.

Vul aan:

- leper

-
-

STAP 3: VRAAG

Welke vragen roept deze foto op? Wat zou je over deze foto of gebeurtenis willen weten?

EXTRA STAP 4: ZOEK UIT

Kies een vraag van stap 3. Zoek het antwoord op in het boek of op internet.

BEELDEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG

HOOFDSTUK 'TECHNIEK'

BENODIGDHEDEN:

- Potlood en/of pen
- Het boek *Toen het oorlog was 1914-1918*, blz. 72-89

Werk samen in een tweetal. Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde antwoorden of vragen.

STAP 1: KIJK

Wat zie je op de foto? Schrijf alles op wat je ziet, niet wat je denkt dat het is. Kijk ook naar de kleinste dingen. Benoem alles. Gebruik steekwoorden.

STAP 2: BEDENK

A. Wat denk je dat je ziet op de foto?

B. Zoek in het hoofdstuk 'Techniek' en op andere plekken in het boek naar gebeurtenissen of woorden die bij deze foto passen.

Vul aan:

- blind

-
-

STAP 3: VRAAG

Welke vragen roept deze foto op? Wat zou je over deze foto of gebeurtenis willen weten?

EXTRA STAP 4: ZOEK UIT

Kies een vraag van stap 3. Zoek het antwoord op in het boek of op internet.

BEELDEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG

HOOFDSTUK 'LEVEN MET OORLOG'

BENODIGDHEDEN:

- Potlood en/of pen
- Het boek *Toen het oorlog was 1914-1918*, blz 128-139

Werk samen in een tweetal. Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde antwoorden of vragen.

STAP 1: KIJK

Wat zie je op de foto? Schrijf alles op wat je ziet, niet wat je denkt dat het is. Kijk ook naar de kleinste dingen. Benoem alles. Gebruik steekwoorden.

STAP 2: BEDENK

A. Wat denk je dat je ziet op de foto?

B. Zoek in het hoofdstuk 'Leven met oorlog' en op andere plekken in het boek naar gebeurtenissen of woorden die bij deze foto passen.

Vul aan:

- mobilisatie

-
-

STAP 3: VRAAG

Welke vragen roept deze foto op? Wat zou je over deze foto of gebeurtenis willen weten?

EXTRA STAP 4: ZOEK UIT

Kies een vraag van stap 3. Zoek het antwoord op in het boek of op internet.

BEELDEN UIT DE EERSTE WERELDOORLOG

HOOFDSTUK 'DIEREN'

BENODIGDHEDEN:

- Potlood en/of pen
- Het boek *Toen het oorlog was 1914-1918*, blz. 140-153

Werk samen in een tweetal. Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde antwoorden of vragen.

STAP 1: KIJK

Wat zie je op de foto? Schrijf alles op wat je ziet, niet wat je denkt dat het is. Kijk ook naar de kleinste dingen. Benoem alles. Gebruik steekwoorden.

STAP 2: BEDENK

A. Wat denk je dat je ziet op de foto?

B. Zoek in het hoofdstuk 'Dieren' en op andere plekken in het boek naar gebeurtenissen of woorden die bij deze foto passen.

Vul aan:

- aaseters

-
-

STAP 3: VRAAG

Welke vragen roept deze foto op? Wat zou je over deze foto of gebeurtenis willen weten?

EXTRA STAP 4: ZOEK UIT

Kies een vraag van stap 3. Zoek het antwoord op in het boek of op internet.

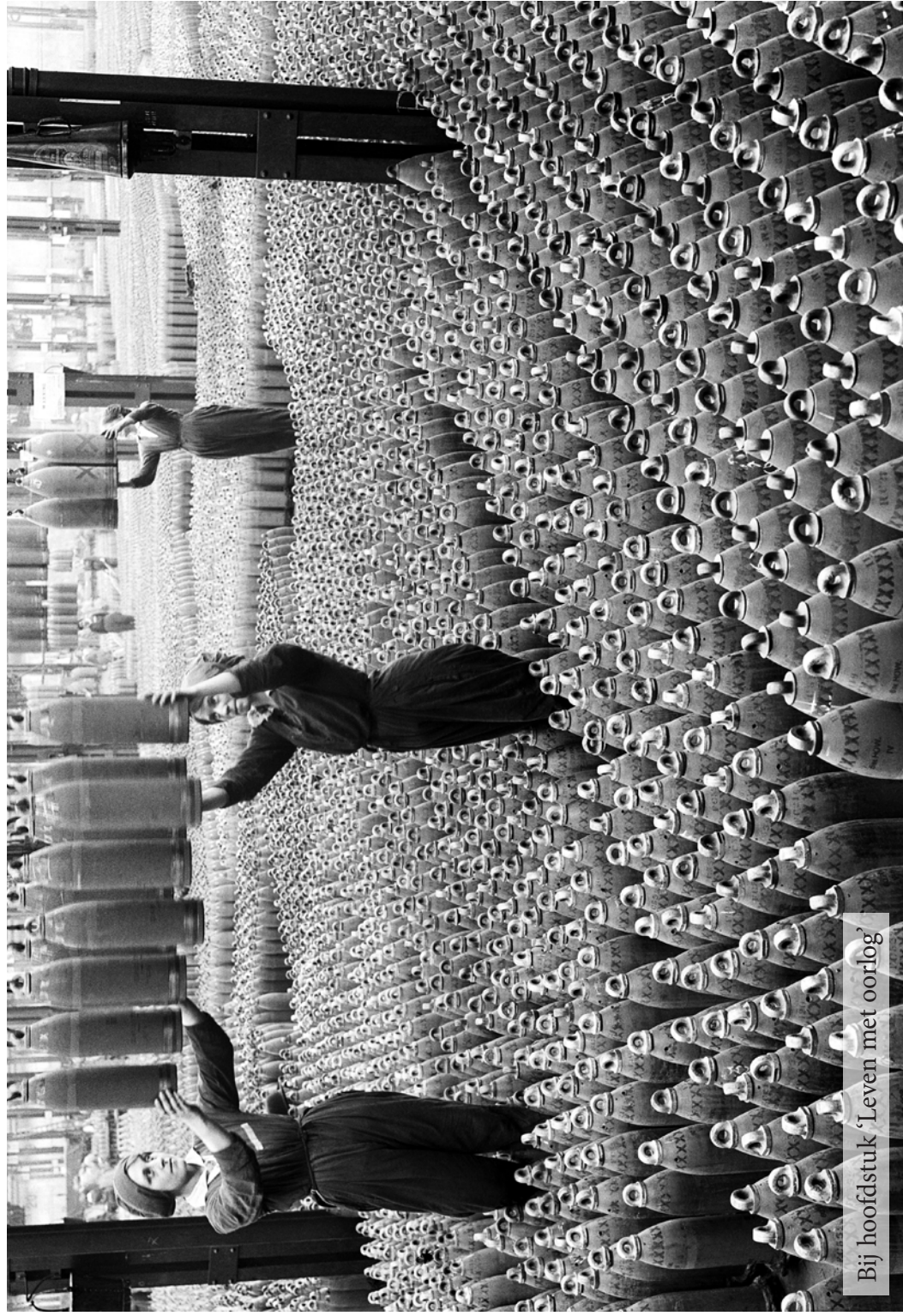
Bijlage 1: Beelden om te onthouden

Bij hoofdstuk 'Vechten'

Bij hoofdstuk 'Techniek'

Bij hoofdstuk 'Leven met oorlog'

Bij hoofdstuk 'Dieren'